

EDICE KORESPONDENCE ANTONÍNA REZKA S VÁCLAVEM ŠKARDOU A KARLEM KRAMÁŘEM

JAN KAHUDA

Ediční řada EGO vydávaná společnými silami Masarykova ústavu a Archivu Akademie věd ČR a Nakladatelství Lidové noviny se stala výrazným fenoménem zpřístupňujícím důležité prameny soukromé provenience k dějinám 19. a 20. století. Po šesti letech její existence postoupila již do druhé desítky titulů. Editorský kolektiv se rekrutuje většinou z řad pracovníků samotného ústavu, k neaktivnějším patří právě Martin Klečáček, který se podílel již na šesti z vydaných čtrnácti svazků.

Právě vydávaná edice korespondence mezi ministrem Antonínem Rezkem (1853–1909) a představiteli mladočeské strany Václavem Škardou (1861–1912) a Karlem Kramářem (1860–1937) je v podstatě vedlejším produktem autorovy práce na monografii věnované činnosti českého ministra krajana v předlitavské vládě, která shodou okolností vychází téměř současně s touto edicí.¹ Martin Klečáček tak nechal již podruhé nahlédnout do své badatelské dílny a zpřístupnil další soubor důležitého pramene jeho práce, kterou byla politická korespondence Antonína Rezka.² Po Rezkově korespondenci s předsedou mladočeského poslaneckého klubu a jeho pozdějším nástupcem Bedřichem Pacákem je nyní zpřístupňována korespondence dvou dalších důležitých osobností této strany, pražského advokáta, předsedy výkonného výboru strany a poslance zemského sněmu Václava Škardy a poslance Karla Kramáře.

Jedná se o soubor celkem 275 dokumentů z osobních archivů všech protagonistů uložených v Literárním archivu PNP (A. Rezek) a Archivu Národního muzea (V. Škarda, K. Kramář). Konkrétně jde o 162 dopisů vyměněných mezi A. Rezkem a V. Škardou v letech 1897–1906 a 113 dopisů mezi A. Rezkem a K. Kramářem z let 1888–1905. Ediční zásady jsou totožné jako v předchozím svazku, publikace je doplněna historickým úvodem, ediční poznámkou, fotografickou přílohou, seznamem dokumentů, anglickým resumé a identifikačním rejstříkem.

Po stránce formální vzorně připravená publikace přináší i po stránce obsahové

---

1 Klečáček, Martin: *Český ministr ve Vídni. Ve službách císaře, národa a politické strany*. Praha 2017.

2 Edice navazuje obsahově i svou formou na předchozí svazek, viz Klečáček, Martin (ed.): *Český „konzul“ ve Vídni. Politická korespondence c. k. ministra krajana Antonína Rezka s mladočeským předákem Bedřichem Pacákem*. Praha 2014. O ní viz *Paginae historiae* 24/2, 2016, s. 303–305.

dva důležité pramenné celky, které jsou však výrazně odlišné. Rezkova korespondence se Škardou je především korespondencí týkající se výkonu praktické politiky. Vlivný a o všem informovaný Škarda se na Rezka obrací v konkrétních záležitostech, často bodově sestavených. Je nepochybné, že Václav Škarda vnímal Antonína Rezka a jeho služební postup jako výrazný úspěch mladočeské politiky a očekával od něj intervence v záležitostech, které jsou pro stranu a její politiku důležité. Nejprve se jednalo o konkrétní intervence, především v záležitostech personálních, popř. v záležitostech týkajících se Škardova volebního obvodu, kdy Škarda neváhal Rezka často urgovat, byť uznával jeho složitou situaci.³ Rezek se snažil dle nejlepšího vědomí a svědomí a v rámci svých možností veškeré požadavky plnit. Ty se ovšem stupňovaly poté, co roku 1900 vstoupil do vlády Ernsta von Kőrbera ve funkci českého ministra krajana. Již Škardovo blahopřání napovídalo, že Rezka nechápe jako představitele vlády, ale především jako páku, přes kterou bude strana prosazovat svou politiku.⁴ Více méně věčná korespondence vedená v konkrétních záležitostech byla jen občasnou příležitostí pro Antonína Rezka, aby zaujal obecnější stanovisko,⁵ popř. aby nostalgicky zavzpomínal na univerzitní dráhu.⁶

Oproti spíše strohé korespondenci Antonína Rezka s Václavem Škardou je jeho korespondence s Karlem Kramářem mnohem důvěrnější, obsáhlejší, místy emotivnější. Jejím jádrem jsou samozřejmě také žádosti o intervence a záležitosti Kramářova volebního obvodu. Kromě nich si však oba protagonisté vyměňují řadu osobních informací, týkajících se rodin, práce apod. Antonín Rezek vystupuje vůči Kramářovi mnohem aktivněji než vůči Škardovi a často jej zásobuje různými informacemi z vysoké politiky, Vídně nebo svého politického života. Příkladem tak

---

3 Škarda Rezkovi, 19. 12. 1899, dopis č. 49: „Častěji byl jste laskav, že jste uznal moje ohromné úsilí, jež věnoval jsem nejen zájmu našeho národa, nýbrž i celku, abych za minulých let udržel v Čechách pozici pro vládu, pokud to bylo možno.“

4 Škarda Rezkovi, 20. 1. 1900, dopis č. 57: „Přeju Vám i naší věci, by nové postavení Vaše způsobilo prospěchův našeho národa i říše taký příznivý obrat, aby lid český nejsa pronásledován a odstrkovan mohl věnovati se účinně práci kulturní a hospodářské, nalezna dříve příměří odpovídajícího jeho významu a dobude si politické rovnoprávnosti.“

5 Tak např. zdůraznění problematiky personálního obsazování míst ve státní správě, viz Rezek Škardovi, 3. 9. 1899, dopis č. 44: „Že byrokracie je ne naše a že zde leží prazdroj všech obtíží, vidí dnes každé dítě. Od šedesátých let (pasivita) neměli jsme na byrokracii nějakého vlivu a teď se divíme, kde a kam jsme se dostali.“ Nebo Rezkovo hodnocení mladočeské politiky v souvislosti s úřadem ministra krajana, viz Rezek Škardovi, 19. 8. 1900, dopis č. 90: „Ovšem raději bych šel tak, aby mladočeši nastoupili cestu moudrou a mne mohl záhy vystřídati český ministr krajana vzatý z řad parlamentárních. Tím by utvořila se tradice a krajanství stalo by se stálou institucí... Považte, že by v každém kabinetě byl pak jeden člověk český, mající jistý vliv na vývoj tohoto státu a na osud českého národa v něm! To by byl můj ideál: státi se zakladatelem této instituce v její další nepřetržitosti, ideál, který vyvážá výsledek deseti obstrukcí.“

6 Rezek Škardovi, listopad 1898, dopis č. 16: „Abych se ke své profesuře vrátiti mohl, byl bych šťasten. Nepovím a neví nikdo, co se tu nadřu a jak trpím, jak šťastný proti tomu je život vědě oddaného profesora.“

může být vypsání Rezkových dojmů po smrti Josefa Kaizla⁷ nebo jeho informace o pojetí úřadu ministra krajana.⁸

Edice obou souborů korespondence je však především důležitým příspěvkem k biografickým jejích pisatelů. V případě Antonína Rezka a Karla Kramáře přinese zcela jistě řadu doplňků k dosavadnímu bádání, u Václava Škardy upozorňuje na jeho neprávem opomíjenou osobnost.

Klečáček, Martin (ed.): Český „konzul“ ve Vídni II. Politická korespondence c. k. ministra krajana Antonína Rezka s mladočeskými politiky Václavem Škardou a Karlem Kramářem, Nakladatelství Lidové noviny ve spolupráci s Masarykovým ústavem a Archivem AV ČR. Praha 2017, 327 s.

---

7 Rezek Kramářovi, 9. 9. 1901, dopis č. 228: „... chci Vám krátce sdělit, že po Albertově smrti rozechvění způsobilo mi nemoc, po Kaizlově smrti nestůňu sice, ale jsem tak zdrcen, že nejsem sto [v] zpamatovati.“

8 Rezek Kramářovi, 11. 11. 1905, dopis č. 267.